

JAVA - BODEL.

NEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A^o. 1853.

Zaterdag 26 Maart.

N°. 24.

Prijs per halfjaar voor Batavia f 12.50
" " " Java 15.—
" " " Buitenbezittingen 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag
van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentie met derzelver herhaling is zestig
duiten voor de vijf woorden, behalve het zegel.

EXTRACT uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.

BUITENZORG, den 21 Maart 1853. (No. 3.)

(Staatsblad No. 20.)

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan :

Te bepalen, dat bij het aanvragen van koelies voor reizende ambmannen of militairen, of voor het vervoeren van goederen, door de civiele en militaire autoriteiten, moet worden opgegeven, voor welke personen of goederen de koelies noodig zijn.

Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register.
De fung. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

Benoemingen.

Civiel Departement.

BEVORDERD:

Tot president van den raad van justitie te Makassar, mr. M. W. Schelltema, thans griffier bij den raad van justitie te Padang (Sumatras Westkust).
Tot assistent-resident van Grisee (residentie Soerabaya), G. J. P. Carlier, thans assistent-resident van Ambal (Bagelen).
Tot boekhouder bij de wees- en boedelkamer te Samarang, jhr. J. O. Rendorp, thans 2 kommissie ter algemeene secretarie.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van directeur bij het groot militair hospitaal te Willem I, de gepensioneerde riddmeester D. D. de Jolle.

BEVORDERD:

Tot kolonel, chef van den generalen staf, de luitenant-kolonel, waarnemend chef van dien staf, C. P. Schimpyf.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Tot betaalmester der 1 klasse, de adjunct-intendant C. P. Jonxis.
Tot betaalmester der 2 klasse, de aspirant-intendant J. F. Schipper.
Tot aspirant-betaalmester, de sergeant van het garnizoens-bataillon in de 1 militaire afdeeling op Java J. G. Wesselius.

BEVORDERD:

Bij het 1de Bataillon Infanterie.

Tot adjudant, de 2 luitenant F. J. M. Westerbaen Schmidt, van het 11 bataillon.

SECRETARIS:

De expeditionnaire troepen in de wester-afdeeling van Borneo, de officier van gezondheid 2 klasse F. B. Bergmans.
Tegen het groot-militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid 2 klasse D. J. de Leuw.

Schutterijen, enz.

Bij de Lijfwacht Dragonders van Z. H. den Soesoehoenan van Soerakarta.

BEVORDERD:

Tot 1 luitenant-kommandant, de 2 luitenant-kommandant Douglas Nolten.

AANKONDIGING.

Door Nicolaas Cornelis Fransz, en Anna Carolina Gertner, echtelieden, te Rembang woonachtig, is, bij rekest van 25 Januari 1853, aan Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, het verzoek gedaan, dat aan Anna Paulina, minderjarige jonge dochter van Anna Henriette Gertner, zuster van de rekestante, werde toegestaan, bij haren geslachtsnaam te voegen dien van Fransz, en zich alzoo voor den vervolge te mogen schrijven Anna Paulina Gertner Fransz.

Geschiedende dese aankondiging in voldoening aan art. 7 van het Burgerlijk wetboek voor Nederlandsch-Indie.

De fungerend Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

Advertentien.

Ingevolgen bekomen last, wordt bekend gemaakt dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal gewone audientie zal verlenen op Zaterdag 29 dezer, des morgens ten acht ure, aan het gouverneur-hotel te Rijswijk.

Behaghebbers zullen hunne aanvragen om audientie, onder dezelvige vermelding van namen en titels, moeten rigten aan den secretaris van dienst.

BATAVIA,
30 Maart 1853.

De Kapitein-Adjutant,
VAN BEERDT.

DE TOREN VAN CASTILLAC. (vervolg.)

Na op eenmaal kon Valeria zich niet langer inhouden van tranen. Evenwel boog zij zich er van Paul niet af, en was het plat om te zien wat helling van het duin. Zij zag hem op de loonneerden hoed haar toegewide. Toen hij den raan grond onder de voeten had, groette hij nog eens, doch Valeria merkte ook op, dat hij, inder plaats naar de herberg te gaan, alwaar hij zijn paard palaten had, den weg der heivelden insloeg. Een doot van den weg ontrok hem aan haar oog.

Het overige van den dag was Valeria droefgeestig en peinzend. Des avonds kwam Mark op het gewone naar te huis en zette zich op den ouden koffer, welke hem gemeenlijk tot zitplaats diende. Hij breidde stilzittend een kous, maar niet te min waren zijne levendige en schalksche bliken in het geniep op de toren van Castillac gericht. Voor haar was hij de eenige geadver en daarom wilde zij hem dat bezoek mededeelen.

Ik weet het al, viel hij haar kort weg in de oren.

In wat heeft hij U gezegd, Mark?

Hetzelfde als aan U; hij is een brave jongen.

Afgeloof ik, ook... en daarom heb ik niet

Vertrek van de Landmail.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den 12den April, des namiddags ten één ure, bij het postkantoor te Weltevreden gesloten zullen worden de brievenpakketten, bestemd om te worden verzonden naar Singapore en van daar, per landmail, naar Europa; zullende de sluiting der postpakketten, bestemd voor Banka, Palembang en Riouw, plaats vinden op Maandag den 11den April.

De Directeur voornoemd,
DE VEER.

Vendutien.

Op Dingsdag 29 Maart, vpor een huis op het Koningsplein, westzijde, van diverse bij wege van executie achterhaalde meubilaire goederen, enz., enz.

En

Voor de pakhuizen van W. Anderson, Tolson & Co., door John Pryce & Co., tegen 4 percent vendusalaris, van diverse negotiegoederen.

Op Woensdag 30 Maart, wegens vertrek, voor de woning van den intendant 2 klasse van Marions, op Senin, van eenen netten en wel geconserveerden inboedel, bestaans wagen en wagenpaarden, waaronder een span battaesche en een span bimanesch.

Op Donderdag 31 Maart, voor het woonhuis van den heer H. Plump, op het Koningsplein, bij de Gang-Scott, door Vaupel en Co., van eenen goed geconserveerden inboedel, wagens, paarden, enz.

En

Avonds van 7 tot half 10 ure, in de Harmonie, door Lange en Co., van eene belangrijke verzameling boekwerken en muziek, waarvan de catalogus zal worden rondgezonden.

Op Vrijdag 1 April, voor het commissiehuis van Munder, bij de Sluisbrug, van wagens, bendies, paarden, diverse meubelen, waaronder een complete inboedel, en wat verder te voorschijn zal worden gebracht.

En

Voor het commissiehuis van John Pryce en Co., tegen 4 percent vendusalaris, van diverse negotiegoederen.

Op Zaterdag 2 April, des morgens ten 10 ure, in het lokaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement, van eene hoeveelheid van 40,000 Mexikaansche dollar, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks.

VENDTIE TE MERKE COORNELIS.

Op Zaterdag 2 April, wegens vertrek van den heer Oppermann, van wagens, bendies, paarden, diverse huismeebelen, houtwerken, enz.

Vertrekken der Personen.

F. C. Rose; gemagtigde A. H. Bloem.

A. A. Sluifder, naar Nederland.

Dr. Ockers, verlaat tijdelijk Java; gemagtigde A. S. Hempenius, te Djocjocarta.

J. Keizer van Buldoren en familie naar Europa.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 21 tot en met den 24 Maart 1853.

Marine Hôtel. C. Mennen, van Singapore. — J. van Maanen, echtgenoot en twee kinderen, van Samarang. — J. F. de Ruijter de Wildt, van idem. — A. H. Thepas, van de reede. — Jhr. J. W. E. P. van Raders, van idem.

Rotterdamsch Hotel. C. Rinlok, van de binnenlanden. C. Star Nauta, van Singapore. — dr. D. L. van Hattum, van Cheribon. — F. J. Knoops, van idem.

AANGEKOMEN PASSAGIERS IN NEDERLAND.

Van Batavia, per Amicitia, kap. Hellingman: de heer T. Hansen, luit. ter zee 1ste klasse; de heer C. R. de Wijs. — Per Javan, kap. Teensma: de heer baron Gananeb, genaamd Tengnagel, echtgenoot, 2 kinderen en 2 bedienden.

BATAVIA.

In het afgeloopen jaar werd door den heer R. J. W. P. Wijnmalen, adjunct secretaris van het Gouvernement, aan de regering eene concessie aangevraagd tot ontginning van delfstoffen bevattende gronden, en hoofdzakelijk tot het openen van nieuwe steenkolenmijnen in de residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo.

Uit eene zekere bron vernemen wij thans, dat dit verzoek in gezette behandeling is genomen, en van Gouvernementswege een grondig plaatselijk onderzoek

wel gedaan hem zoo slecht te ontvangen. Hij is zoo goed, zoo edelmoedig!

Dat is waar, maar een eed is een heilig iets; het spook dat in het kasteel huist en voor den geest gehouden wordt van een der reeds sedert duizende jaren overledene Castillacenen, kon U wel eens in uwe ruststoren, indien gij de belofte niet houdt, die gij aan uwe broeders gedaan hebt.

Ik zal haar houden, Mark? niet uit vrees voor het spook, maar uit vrees voor mij zelve.

Den volgenden morgen haasste Valeria zich op het plat te klimmen, even als of zij verwachtten kon, van deszelfs hoogte iets buitengewoons te zien. Maar te vergeefs liet zij hare oogen over de gansche landstreek welke haar omringde, weiden; geen levendig schepsel bewoog zich in de verte, behalve de drie of vier magere koeijen van Mark, welke met moeite eenig ziltig voedsel konden vinden.

Niets, zuchtte Valeria.

Wat zocht zij dan?

Zij wilde gaan zitten en haar naaiwerk opvatten, toen eensklaps eene heldere en vrulijke stem haar dichtbij in de ooren klonk.

Goeden morgen, freule van Castillac! riep men haar toe; wat ziet gij er frisch en lief uit!

Valeria trilde; het plat van den toren was ledig en toch kon de persoon, die sprak geen twee passen van

naar den rijkdom in steenkolen der door den heer Wijnmalen aangevraagde gronden is opgedragen aan den heer Cornelis de Groot, ingenieur voor het mijnwezen in Nederlandsch-Indie.

In opvolging van de ter zake bestaande voorschriften, zal mede een onderzoek worden ingesteld naar de regten der betrokkene vorsten en bevolking, en de hooggroetheid van het kapitaal, dat voor eene behoorlijke ontginning der in de gevraagde concessie bedoelde gronden vereischt wordt.

Wij vernemen tevens dat de heer Wijnmalen, aan wien, als een gevolg zijner onderwerpelijke aanvraag, dezer dagen op zijn verzoek een eervol ontslag uit zijne bovengemelde betrekking is verleend, vergunning heeft erlangd om den ingenieur de Groot, te vergezellen ten einde bij het door dezen te bewerkstelligen onderzoek tegenwoordig te zijn.

Men verneemt van goeder hand dat er plan bestaat tot oprichting van een gedenkteeken op het graf van den algemeen betreurden luitenant ter zee H. D. A. Smits. Eene commissie van vrienden en vereerders van den overledene heeft zich zamengesteld ter verwezenlijking van dit plan, en de inschrijvingslijsten zullen weldra vrij algemeen verspreid worden.

Men twijfelt geenszins of dit denkbeeld zal den meesten bijval vinden en de benoedigde gelden weldra bijeengebragt zijn. Het zou eene schoone hulde zijn aan den man, wien Indie eenmaal onder zijne uitstekendste burgers telde, en tot bewijs strekken, hoe onze landgenooten ook in deze gewesten ware verdiensten weten op prijs te stellen, en eene eervolle levensbaan aan het einde te bekroneen.

De redactie verneemt dat hare woorden, vooral die in haar Blad van den 19 dezer No. 22, omtrent het beheer van het gezondheidstablisement te Gadok in het algemeen te stellig zijn opgenomen, en eenigzins nadeelig inwerken op de praktijk alhier van Dr. A. J. D. Steenstra Toussaint. Reeds vroeger had zij den wensch te kennen gegeven dat die geneesheer, uit hoofde van zijn lang verblijf in Indie, bekendheid met den aard der Indische ziekten en kennis der plaatselijke gesteldheid, zelf het beheer van dat tablisement op zich zou nemen, en daarop zagen dan ook die door de redactie bedoelde woorden.

Thans kan zij echter het publiek mededeelen, dat de heer Dr. Steenstra Toussaint het voornemen niet heeft de geneeskundige praktijk te Batavia te verlaten, maar het beheer over het bedoelde gezondheidstablisement aan een anderen, ondervindingrijken en kundigen geneesheer zal toevertrouwen.

Van Tjiandjoer wordt ons op 25 dezer, het volgende ter plaatsing toegezonden.

Sedert mijn laatste schrijven omtrent de ziekte van den Hoog Eerwaarden heer P. M. Francken, Bisschop van Colophon, Apostolisch Vicaris in Nederlandsch-Indie, is de toestand van Zijn Hoog Eerwaarden veel verbeterd; de koortsen zijn nu eenige dagen geweken en thans verlaat Zijn Hoog Eerwaarde dagelijks het bed; de verloren krachten keeren evenwel zeer langzaam terug, zoodat het nog wel eenigen tijd kan duren eer Zijn Hoog Eerwaarde de reis naar Batavia kan verlopen.

De Wel Eerw. heer van der Grinten is geheel hersteld.

NEDERLAND.

Z. M. de koning heeft zich den 1sten Febr. naar het Loo begeven, alwaar Z. M. den 2den arriveerde, vergezeld van hoogstd. adjudant, jhr. de Haze Bomme.

De verjaardag van prinses Frederik der Nederlanden is overal door het land op de gebruikelijke wijze gevierd, zoo door het uitsteken der vlaggen van de openbare en bijzonder gebouwen en het bespelen van het klokkenspel, als door het houden van eene groote parade. Op het paleis der prinses in de residentie, was dien middag receptie der koninklijke familie, en des haar af zijn. Een schaterend lagchen, dat van den hemel scheen te dalen, toonde haar, dat men haar zag en zich met hare verlegenheid vermaakte. Een blik over de borstwering loste het raadsel op.

Op de helling van het duin, bijne op gelijke hoogte als het plat van den toren, zat tot aan de kniën in het zand en leunende op een met ijzer beslagen stok, een man, die uit alle magt zijn hoed zwaaide om hare aandacht op hem te vestigen.

De eerste indruk van Valeria was een gevoel van schrik, maar zij herstelde zich spoedig, toen zij onder de dikke laag stof, welke hem bedekte, haren goeden neef herkende.

Mijnheer Paul, onvoorzigtige jongen! riep zij hem toe; zijt gij dat?

Ik zelf, waarde nicht! antwoordde Paul altijd schalksch laghende. Wat zegt gij van mijne uitvinding? Zoo kan ik U zien en met U spreken, zonder uwen eed geweld aan te doen. Waarover kan men zich beklagen? Ik kom niet bij U, en gij gaat den toren niet uit...

Maar gij waagt uw leven, Paul! In 's hemels naam, ga naar beneden. Sints de laatste storm heeft het zand geen tijd genoeg gehad om zich te vestigen; gij kunt uitglijden, eene instorting te verwachten, en...

Ik verzeker U dat de grond stevig is en

namiddags had er bij H. M. de koningin-weduwe familie-diner plaats.

— Het eerste bal, dat dezen winter den 25 Jan. door Z. K. H. prins Frederik gegeven is, was zeer prachtig. Het werd met de hooge tegenwoordigheid van HH. MM. den koning en de koningin en Z. K. H. prins Hendrik vereerd. Z. M. was in de uniform van het regiment grenadiers. De leden van het corps diplomatique, de ministers, en ongeveer 600 tal genodigden woonden het bal bij, dat tot laat in den nacht heeft geduurd.

— De koning heeft tot hoogstd. opperhofmaarschalk, in plaats van wijlen den baron van Doorn van West-capelle, benoemd den minister van staat, baron Schimmelpenninck van der Oye, thans opperceremoniemeester, en tot opper-ceremoniemeester den graaf van Randwijk, oud-minister van buitenl. zaken.

— De Nubiër, die door H. K. H. prinses Marianne, van hare reize naar het Oosten was medegebragt en sedert te Leyden bij den onderwijzer v. d. Koog ter opvoeding besteed, is den 27sten Januarij aan eene borst-ziekte overleden.

— Bij koninklijk besluit is bepaald, dat de intendanten bij het leger voortaan zilveren epauletten zullen dragen, en dat op de kraag van den rok een leggende en op de opslagen staande zilveren strepen zullen geplaatst worden. Deze uitmonstering moet ten doel hebben, dat, wanneer de intendanten bij de regimenten de dienst van kwartiermeester moeten verrigten, de aan hunnen rang verschuldigde eerbied hen bewezen worde, als gelijk staande met de overige officieren van het leger.

— De état-mayor van het fregat *Doggersbank* is als volgt zamengesteld: Kolonel en kommandant jhr. J. A. de Smit van den Broecke; luitenant ter zee, 1e klasse, le officier, baron Rappard van Rappard; luitenant ter zee 2e klasse, v. d. Meersch en Holtsapsel; luits. ter zee 2e klasse, baron Roell, jhr. Bowier, jhr. van Lennep en Buis; officier van administratie, 1e klasse, J. Lina; officieren van gezondheid 1e klasse, Salzbach; 2e klasse, Ruisch; 3e klasse, Peters; kapitein kommandant der mariniers, jhr. van Nijvenheim; 2e luit. der mariniers, jhr. Clifford Kock van Brewgel; adjunct administrateur, C. van der Hart; adelborsten 1e klasse, C. Cramer, Wolterbeek Muller, Bouricuis, Maas Geesteranus, Spanjaard, baron van Welderen Rengers, baron van Heekeren van Walien, jhr. de Stuere, Roswäld en Jeekel; klerken, van Nuys en van Berkel.

— Sedert ons vorig nummer heeft de weersgesteldheid geene verandering van eenig belang ondergaan. Wel merkt men op, dat de temperatuur iets kouder is, maar vorst wordt niet waargenomen; ook is er een weinig sneeuw gevallen, welke echter, door de zachtheid des weers, dadelijk werd opgelost. De koude temperatuur wordt door de landhieden als eene wenschelijke omstandigheid beschouwd, om dat de boomen en planten daardoor in dit ongewone saizoen, minder uitloopen dan anders het geval zoude zijn en reeds gedeeltelijk was, die dan gevolglijk minder van de te verwachten voorjaars nachtvorsten zullen te lijden hebben. De stand der veld-gewassen blijft gunstig.

— Het water, dat in de vorige week groote schade dreigde te zullen aanrigten, is sedert een paar dagen in de hoofdrivieren gevallen en het gevaar voorloopig grootdeels geweken.

ENGLAND.

Londen 4 Februarij. Gisteren is de kabinetsraad in het hotel van buitenlandsche zaken in Downing-straat vergaderd geweest, waarbij al de ministers tegenwoordig waren. Ook de gouverneur en onder-gouverneur van de engelsche bank hebben die vergadering bijgewoond, waarin alleen behandeld is over den tegenwoordigen financiële toestand van het vereenigd koninkrijk.

— Een der leden van het gouvernement, de heer Sadler, lord van de schatkist, heeft zich door eene daad van waarlijk vorstelijke weldadigheid onderscheiden. In de vereniging van den administratieven raad der fondensche bank en die van het graafschap Middlesex, welke op gisteren, 3 Februarij, heeft plaats gehad, is door dien heer uit zijne eigene middelen eene som van £ 4500 (f 54600) ter beschikking gesteld, tot het daargestellen van een pensioen fonds voor de behoeftige beamten van dat groote etablissement.

— Men leest in de *Daily News*:

Er bestaan alle redenen om te gelooven dat de oorlog met de Caffers spoedig en gelukkig eindigen zal. Waarschijnlijk zal de generaal Cathcart daarna in Indië werkzaam gesteld worden, en men spreekt er van dat hem het kommandement en het oppertoezicht over de gewichtige grenzen van het presidentschap Bombay zal worden opgedragen. Men zal zich wel herinneren, dat die dapperste opper-officier in der tijd naar de Kaap de Goede Hoop is gezonden, op de dringende aanbeveling van lord Wellington.

— De diensttijd van den gouverneur-generaal van Ca-

nada, lord Elgin is verstreken, doch men geloof, dat het kabinet het mandaat van den edelen lord zal hernieuwen. Toen de graaf Elgin tot die betrekking benoemd werd, had de graaf Grey reeds zijne beruchte circulaire uitgevaardigd, ten gevolge waarvan de gouverneur-generaals der britsche kolonien niet langer dan vijf jaren die posten kunnen bekleeden, hetzij zij bepaaldelijk door eene beslissing van het ministerie daarin gehandhaafd worden.

— Men leest in de *Globe*:

Het is thans zeker, dat de burggraaf Stratford van Redcliffe, op de dringende aanzoeken van lord Aberdeen weder in de diplomatie werkzaam zal zijn en men denkt, dat de edele burggraaf tot afgezat van Constantinopel benoemd zal worden. Lord Stratford heeft reeds onder acht ministers zeer hooge betrekkingen vervuld.

— De *Koerier van Liverpool* vermeldt, dat verscheidene handelaren te Londen, hollandsche en fransche schepen hebben ingehuurd om de koopwaren, welke zij naar Australie willen verzenden, over te voeren. De overvloed aan vracht en de schaarschte in de middelen tot overvoer noodzaken hun tot dit einde hunne toevlugt tot de hollandsche, fransche en breemsche koopvaardij-schepen te nemen.

— De *North British Mail* berigt, dat een jong mensch te Glasgow binnen vier jaren een fortuin van p. m. £ 80000 had bijeen gekregen, enkel door het verzenden van groffe koopwaren in consignatie naar Australie. Die daadzaak schijnt ongelooflijk, zegt dat blad, maar het staat voor de waarheid in.

— De vrouw van een kleedermaker te Londen, *Echert* genaamd, is van een meisje bevallen met twee hoofden en twee halzen. Het wonderbaarlijkste van de zaak was, dat het eerste van de twee hoofden drie uren voor het andere te voorschijn kwam. Het kind is doodgeboren en had eene lengte van 19½ duimen. De schouders waren 9½ duim breed. Veertien dagen voor hare bevaling droomde die vrouw, dat zij een monster ter wereld zou brengen. Een groot-aantal lieden van de kunst hebben haar bezocht en zijn verwonderd geweest, dat zij de smarten harer verlossing heeft kunnen overleven.

— Te Mangherow is een geheel huisgezin door den droes weggerukt. De vader had een paard gekocht met die ziekte besmet. Hij werd het eerst er door aangestast en daarna zijne vrouw en kinderen. Twee jonge meisjes, die hen kwamen bezoeken, werden zelfs niet gespaard. Allen zijn aan de gevolgen dier verschrikkelijke plaag overleden.

FRANKRIJK.

Den 29sten Januarij is werkelijk het burgerlijk huwelijk des keizers voltrokken, op de wijze, zoo als bij het programma voorgeschreven was.

Dien dag, ten 8 ure des avonds, is de opperceremoniemeester, in een rijtuig, bespannen met twee paarden de keizerlijke bruid gaan afhalen.

Bij haar binnentreden in de eerste salon werd zij ontvangen door prins Napoleon Bonaparte en prinses Mathilde, waarna de stoet in de volgende orde hare schreden naar de familiezaal rigtten: de oronnans officieren; een kamerdienaar, twee ceremoniemeesters: de eerste stalmeester; de groot stalmeester; HH. KK. HH. prins Napoleon en prinses Mathilde; de keizerlijke bruid en de gravin Montijo, met den opperkamerheer aan hare rechterzijde; daarna volgden de staatsdames en een kamerdienaar.

Nadat de opper-kamerheer den keizer van de aankomst zijner bruid verwittigd had, verscheen deze, verzeld door den prins Jérôme Napoleon en die leden zijner familie, welke hij daartoe gekozen had. Hij was in de uniform van generaal gekleed, en droeg de keten van het legioen van eer, die zijn oom gedragen had, en de keten van het Gulden Vlies, die-aan den keizer Karel V had toebehoord. Rondom hem waren geschaard de kardinalen, admiralen, ministers, staats-secretarissen, groot-officieren en officieren van het burgerlijke en militaire huis des keizers, de ambassadeurs en gevolmachtigde ministers van den keizer, die te Parijs aanwezig waren.

Z. M. naderde alstoen zijne bruid.

Ten 9 ure vroeg de grootmeester de laatste bevelen des keizers, waarna de stoet zich naar de zaal der maarschalken begaf, alwaar de huwelijksplegtigheid zou worden voltrokken.

Op den uitroep van een ceremoniemeester: *de Keizer!* ging de stoet uiteen, waarop elk bezit nam van de plaats, die voor hem bestemd was.

De keizer, op zijnen troon gezeten zijnde, verzocht de toekomstige keizerin daarop plaats te nemen.

Bij het binnenkomen des keizers en der toekomstige keizerin, stonden alle dames op en bleven staan, even als allen, die bij de plegtigheid tegenwoordig waren, tot dat dezelve afgelopen was.

Terwijl de keizer zat, noodigde de opper-ceremoniemeester, nadat deze bevelen van Z. M. had ontvangen, den minister van staat en den president van den staats-

raad uit, om zich voor den fauteuil des keizers te plaatsen.

Op de woorden; »In naam des keizers!» door de ministers van staat en van het huis des keizers uitgesproken, stonden de keizer en de toekomstige keizerin op, waarna de eerste vervolgde: »Sire! verklaart Uw Majesteit H. Exc. mejufvr. Eugénie de Montijo, gravin van Theba, hier tegenwoordig, te huwen?»

De keizer antwoordde hierop: »Ik verklaar H. Exc. mejufvr. Eugénie de Montijo, gravin van Theba, hier tegenwoordig, te huwen.» Vervolgens rigtte de minister van staat zich tot de bruid aldus: »Verklaart Uw Exc. mejufvr. Montijo, gravin van Theba, Z. M. den keizer Napoleon III, hier tegenwoordig, te huwen?» Waarop deze antwoordde: »Ik verklaar Z. M. keizer Napoleon III, hier tegenwoordig, te huwen.»

Alstoen kondigde de minister van staat in de volgende bewoordingen het huwelijk af: »In naam des keizers der constitutie en der wet, verklaar ik, dat Z. M. Napoleon III, keizer der Franschen, door degenade God en den nationalen wil, en H. Exc. mejufvr. de Montijo gravin van Theba, door het huwelijk verbonden zijn.»

Nadat deze woorden waren uitgesproken, bragten de ceremonie- en hulp-ceremoniemeesters de tafel, waaraan het register van den burgerlijken stand lag, voor de fauteuils des keizers en der keizerin. Nadat de president hierop eene pen aan den keizer en vervolgens aan de keizerin overhandigd had, teekenden dezen de acte zijtende, en zonder hunne plaatsen te verlaten.

H. Exc. de gravin de Montijo, de prinsen en prinsessen, Z. Exc. de minister van Spanje, hebben vervolgens de pen uit handen van den president des staatsraats ontvangen, en teekenden volgens hunnen rang; daarna teekenden de getuigen, die daartoe door den keizer gekozen waren.

De opper-ceremoniemeester verklaarde alstoen de plegtigheid voor geëindigd. De keizer en de keizerin zich verwijderd hebbende, had eenige oogenblikken later een concert in de schouwburgzaal van het paleis plaats.

De keizerin werd met hetzelfde ceremonieel uitgeleid als waarmede zij binnengebragt was.

H. Exc. de gravin de Montijo, thans keizerin der Franschen, is zoowel bij haar vertrek van het Elysee als bij haar binnentreden in de Tuilleries, met de bevindigste vreugdebetuigingen ontvangen.

Zij droeg een wit satijn kleed, overdekt met een koorsbaar overkleed van point d'Alençon. Zij had een collier van twee snoeren paarlen van eene zeldzame schoonheid om den hals. In haar kapsel had zij enkel bloemen.

Behalve de verwanten en de andere hooge notabiliteiten, was bijna het geheele corps diplomatiek tegenwoordig; zoo als de pausselijke nuntius, de gevolmachtigde ministers van Rusland, Oostenrijk en Pruisen; prins Poniatowski, minister van Toscane; de graaf Lovenhien; de generaal Fagel, minister van Nederland; de heer Rogier, minister van België, enz. Lowlye, ambassadeur van Engeland, sedert eenige dagen ongesteld was niet bij de plegtigheid tegenwoordig.

De keizerin was zeer bewogen.

— *Parijs 5 Februarij.* In een herderlijken brief te gelege van de vaste, van den kardinaal aartsbischoep van Besançon, toont zijne eminentie aan, dat de spoorwegen zijn uitgevonden omdat God, door dat middel tot hun bederf, de logementhouders en herbergiers heeft willen straffen, uithoofde zij de reizigers, die met de diligence langs de wegen reisden, in de vaste bespijzen voorzetzeden. Thans zegt Z. E., zijn de weg verlaten en de spoorreinen brengen de reizigers in den meesten spoed van het verst verwijderde punt naar een ander, zonder dat deze zich onder weg ophouden; waardoor de herbergiers hunne herbergen hebben moeten sluiten. Maar indien zij geene vette spijzen gedurende de vaste hadden toegediend, zou God voorzeker de helsche geniën *Watt* en *Fulton*, die den stoom uitgevonden en als bewegende kracht toegepast hebben, niet op de aarde hebben gezonden en de herbergiers waren gevolglijk ook niet ten gronde gegaan.

DUITSCHLAND.

Weenen, 19 Januarij. Het nieuwe stelsel van administratie voor Hongarije, dezer dagen door den keizer goedgekeurd, zal weldra in werking treden. Voormalige waardigheid van Palatijn zal niet hersteld worden; aan het hoofd der burgerlijke administratie van Hongarije zal een burgerlijk en militair gouverneur sta. Het land zal in vijf distrieten verdeeld worden; elk distrikt zal geadmineistreerd en gesurveilleerd worden door eene afdeling van het te Ofen gevestigde bestuur. Afdelingen zullen van elkander onafhankelijk zijn, en wijl zij gezamenlijk den stedehouder van Hongarije noemen.

— Baron Kellner v. Köllenstein, generaal-adjutant des keizers, is van zijne reis naar de grenzen van het negro, in deze hoofdstad teruggekeerd. Voor zijne rugreis heeft hij de Oostenrijksche grensvesting Drautaten vesterken. De Turken hebben een aanvang van krijgsoverval gemaakt en bereids de landstreek nani bezet.

ik nooit zoo op mijn gemak geweest ben, antwoordde de jongeling ov vasten toon en zich neerzettende; pratende wij nu zonder vrees, schoone nicht! dewijl gij U toch over niets angstvalig behoeft te maken.

Te vergeefs smeekte Valeria hem om te vertrekken, en zij moest het nieuwe plan, door Paul Robin ontworpen, wel aanhooren. Hij wilde met zijn vader in een goed rijtuig terug komen om het meisje af te halen, die toch geen enkel voorwendsel meer hebben kon om te blijven, terwijl de bewaking van het kasteel aan Mark kon worden toevertrouwd. Valeria wees dat voorstel niet geheel van de hand, maar zij behield zich voor, den dag en het uur te kiezen, dat haar oom en neef haar zonden afhalen en na het maken dier schikkingen, hield zij Paul zoo krachtig voor, dat zijn vader doodelijk ongeraast moest zijn over zijn uitblijven, dat de jongeling eindelijk besloot haar te verlaten.

— Vaarwel dan, nicht! hernam hij opstaande, maar na ik het middel ken om U te zien en te spreken, zonder de welvoegelijkheid of uwe belofsten in iets te deren, wees verzekerd dat ik dikwijls op deze plaats terugkom. Intusschen vergeet ik U niet en zal, in weerwil van U zelve, over U waken. Doch, ging hij voort op het oogenblik van vertrekken, belast gij mij niet met eenige boodschap, ten einde ik U een bewijs mijner gehechtheid en toegenegenheid zou kunnen geven? Valeria dacht een oogenblik na.

— Ja neef! antwoordde zij, gij kunt mij eene groote dienst bewijzen. In de afzondering, waarin ik leef, is het mij moeijelijk, zoo niet onmogelijk, tijdingen van mijne broeders te ontvangen; uw vader zou door zijne menigvaldige betrekkingen misschien wel inlichtingen omtrent hen kunnen inwintien en ik hoop dus op uwe welwillendheid en op de zijne.

Genoeg, Valeria! Onze vreemde correspondenten en scheepskapiteins zullen dep last ontvangen, dat be loof ik U en ook, dat ik zelf de tijdingen die wij op die wijze verwerven, U zal komen mededeelen.

Werkelijk kwam Paul Robin verscheidene malen op het duin terug, doch het zij, dat hij slechts onaangename tijdingen vernomen had, welke hij Valeria niet wilde mededeelen, dan wel, dat het lot der beide jonge lieden wezenlijk verholen bleef, hij kon niet dan onzekere en onbestemde inlichtingen geven. Onder de officieren van het leger van den Maarschalk de Belle-Isle was er geen, die den naam van Castillac droeg en indien er zich iemand van dien naam in hetzelve bevond, moest hij onder de soldaten verscholen zijn, waardoor het moeijelijk werd hem uit te vinden. Bovendien scheen het onderzoek, hoe naauwkeurig ook ingesteld, op dat oogenblik door het heen en weder marscheren van het leger bijna onmogelijk. Maar wat Jan betrof, van dien had men de zekerheid, dat hij zich in de haven van La Teste op den Kaper de *Dit-*

roeijer, ingescheept had, doch dat vaartuig was een hevige gevecht met de Engelschen, waarin het niet de sterkste te zijn, naar de Indische zeeën gevend om daar deszelfs geluk te beproeven en men er sedert niet meer over hooren spreken. Die tijding liet en, zooals men wel bezeflen kan, veel te schen over, maar niet te min verloor het verlaten den moed niet. Zij wachte geduldig de terugkomst der broeders af, die, met schatten beladen, de welsaart der familie moesten doen herleven.

Herhaaldelijk zocht Paul haar het onzekere hoop te doen begrijpen; honderden malen herhaalde hij zijn aandringen om haar te doen besluiten, van haar aangeboden eervolle gastvrijheid gebruik te maken, maar het hoofdige meisje wilde van niets hooren en scheen zelfs behagen in hare teleurstelling te scheppen.

Dagen en maanden verlieten en ware het nu onzekerheid over het lot harer broeders geweest, haar ter nedersloeg, dan zou men hebben kunnen denken, dat Valeria een zacht, onbekommerd, levens ceentoonig leven leidde. In het kleine kasteel waarin vroeger ontberingen en gebrek huisvestte, heerschte nu eenigzins overvloed. Mark Pitou, de verzorger, deed de zaken zijner meesters werkelijk eene wondervolle wijze bloeijen; hij verkocht de ringe harstinzamelingen, de wol, de uitgesl-

ITALIE.

Te Genua zal eene directe stoombootvaart naar Zuid en Noord-Amerika gevestigd worden. Er heeft zich reeds dien einde aldaar eene maatschappij gevormd, onder bescherming van den prins van Savoye-Carignan; tot de administratie behooren onderscheiden leden der Sardinische kamers. Volgens het ontworpen plan zal een kapitaal van 10 miljoen francs door middel van aandeelen, elk van fr. 5000, bijeengebracht worden. De vaart zal geschieden door middel van stoombooten van ten minste 1500 ton en voorzien van machines van 250 à 300 paardenkracht. Er zal eene geregelde maandelijkse dienst naar New-York en Montevideo plaats hebben. Door de ondersteuning, welke deze onderneming bij de kapitalisten te Genua, Turin en ook in het buitenland vindt, schijnt hare uitvoering reeds genoegzaam gewaarborgd te zijn.

— In Lombardije trekken de troepen voortdurend heen en terug. In Milaan en Como hebben de gemeentebesturen aanschrijving ontvangen, om zich op zware inkwartiering voor te bereiden. Naar men meent, zullen de troepen op de Zwitsersche grenzen aanrukken, ten einde tegen het kanton Tessin te ageren. Vermoedelijk zullen zij een kordon langs de grenzen trekken, om elke gemeenschap of handelsverkeer met Lombardije af te snijden. Daar de Sardinische regering thans op een zeer goeden voet met Oostenrijk staat, verwekt die concentratie van troepen, in de nabijheid van hare grenzen, hoegenaamd geen bezorgdheid te Turin.

ZWITSERLAND.

Uit Zwitserland wordt medegedeeld, dat er, ofschoon het verdrag, wegens de verbinding der beiderzijdsche telegrafische lijnen met Frankrijk gesloten, nog niet is geratificeerd, reeds van Bazil depeches verzonden worden. Voorloopig wordt voor eene depeche van 20 woorden betaald naar Bordeaux 20 fr. naar Lyon 19 fr. naar Calais 18 fr. naar Havre 16 fr. naar Parijs 13 fr. enz. Indien de depeches van een ander Zwitsers telegrafisch bureau worden verzonden, komt daarop eene verhooging van 2 francs.

Ten deze verneemt men nog uit Bern, dat aldaar allerlei geruchten in omloop zijn betreffende de maatregelen, die Oostenrijk tegen het kanton Tessin neemt, ten gevolge van de uitzetting der Kapucynen monniken uit dat kanton. Men spreekt er zelfs van, dat 7000 man Oostenrijksche troepen, naar de grenzen van Tessin in opmarcht zouden zijn, en gaat zelfs zoo ver van te beweren, dat de Franche regering er zich niet tegen verzetten zal ingeval die troepen in dit kanton zouden binnen rukken. Dat die geruchten niet gegrond, of althans zeer overdreven zijn, blijkt reeds daaruit, dat zij geenlei bezorgdheid in Zwitserland baren.

Het nieuwe strafwetboek is door den nationalen raad aangenomen.

Bataviasche Tentoonstelling.

Na het overlijden van den heer H. D. A. Smits, wiens onwaardeerbare diensten bij de commissie voor de tentoonstelling immer in dankbaar aandenken zullen blijven, is door haar eenparig tot secretaris benoemd de heer L. H. Deeleman, lid der commissie; terwijl tot aanvulling dier ontstane vacature en van twee anderen veroorzaakt door het vertrek der heeren C. Henninghof en A. S. Gabriel, tot nieuwe leden zijn gekozen de heeren W. C. baron von Schierbrand, J. Groll en E. Chalmers.

Het totale cijfer der inschrijvingen is thans f 24,777,40. Van dit bedrag is eene som van f 7000 à f 8000 beschikbaar gesteld voor den inkoop of aanmaak van voorwerpen, die door de sub-commissien en gewestelijke besturen voor de tentoonstelling worden verzameld.

De welwillende medewerking die de commissie tot dus verre van alle kanten mogt ondervinden, blijft voortduren. Het gouvernement heeft de voor het tentoonstellingsgebouw benodigde houtwerken van 's lands stapelplaats in leen afgestaan, waardoor de uitgaven aan de oprichting van dit gebouw verbonden, aanzienlijk vermindert zijn. De subcommissie te Soerabaja gaat steeds voort de belangen der tentoonstelling op de meest ijverige wijze te behartigen.

Van daar zijn vier lijsten ontvangen van belangrijke voorwerpen, welke voor de expositie bestemd zijn, en waaronder verscheidene ten geschenke of in leen. Tot deze laatste behooren onder anderen werktuigen, die in den artillerieconstructiewinkel door Javanen zijn vervaardigd. De residenten van Banka en Riouw hebben bereids eene belangrijke verzameling van voorwerpen afgezonden.

Opgaven zijn ontvangen van de residenten van Batavia, der Preanger Regentschappen, Rembang, Japara, Bagalen, Pekalongan, Limor en Ternate, en van de assistent-residenten van Krawang en Buitenzorg. Onderscheidene belangrijke voorwerpen, van Borneo afkomstig, zijn door den resident van Rembang voor de tentoonstelling bestemd. Een compleet stel Bagalensche weefstels is voor de expositie ten geschenke aangeboden. De Gouverneur-Generaal heeft de toezegging gegeven,

dat de commissie, des verkiezende, uit Zijner Excellenties collectie van Inlandsche wapenen en ethnographische voorwerpen datgene konde uitzoeken wat voor de tentoonstelling van belang te achten is. Bereids is door Zijne Excellentie afgestaan eene verzameling van modellen van Inlandsche vaartuigen.

Uit een en ander vermeent men gerustelijk de gevolgtrekking te mogen maken, dat de tentoonstelling zich door de belangrijkheid, het aantal en de verscheidenheid der voorwerpen, zal onderscheiden.

Aan het gebouw wordt met kracht voortgewerkt, en men verwacht dat hetzelfde in de maand Junij aanstaande voltooid zal zijn.

In verband hiermede, zijn de comités en gewestelijke besturen uitgenoodigd om zooveel mogelijk de voorwerpen niet eerder te verzenden dan noodig is om dezelve in den loop der genoemde maand te Batavia te ontvangen.

Ten einde den vereischten tijd over te laten voor het ontpakken, opstellen en rangschikken der voorwerpen en het opmaken van den catalogus, is de wensch te kennen gegeven, dat alles zooveel mogelijk vóór ultimo Junij te Batavia vereenigd zij. Intusschen zullen nog uiterlijk tot ultimo Julij voorwerpen worden aangenomen, die door onvoorzien omstandigheden niet in tijds zijn kunnen afgezonden worden.

Voor de toezending der goederen zijn de noodige maatregelen genomen. De kosten komen ten laste der tentoonstelling. De gewestelijke besturen der binnenresidentien van de 2de en 3de militaire afdeeling, zijn verzocht de goederen te verzenden aan de consignatie van de residenten van Samarang en Soerabaja.

De schout-bij-nacht, kommandant der marine, heeft de welwillendheid gehad, om de kommanderende officier van Zr. Ms. stoomschepen uitteuoodigen, om wanneer zij naar Batavia opkomen, zich, des gevraagd, te belasten met den overvoer van voorwerpen voor de tentoonstelling.

Ook de agenten der Nederlandsche Handelmaatschappij zijn door den president der Factorij uitgenoodigd geworden om behulpzaam te zijn in het verkrijgen van kosteloos transport.

Het vooruitzicht bestaat, dat na afloop der expositie te Batavia, de belangrijkste voorwerpen naar Nederland zullen worden gezonden, om aldaar andermaal ten toon gesteld te worden. Op welke wijze dit denkbeeld, dat voorzeker de meeste toejuiching verdient, verwezenlijkt zal worden, is nog onbeslist. Intusschen heeft het gouvernement daaromtrent bereids een aanzoek bij de commissie gedaan. Het zoude dan ook te bejammeren zijn, dat men de gelegenheid liet voorbij gaan om ook in Nederland eene belangrijke verzameling der voortbrengselen van het mineraal, van het plantenrijk en van de industrie der Oost-Indische bezittingen tentoostellen, nadat men door de krachtige medewerking van het gouvernement en van de gewestelijke besturen eene zoodanige verzameling te Batavia heeft kunnen vereenigen.

De commissie heeft een ontwerp vervaardigd voor de zamenstelling van eenen beredeneerden catalogus der tentoontellingen voorwerpen.

Men heeft zich voorgenomen, om zich niet te bepalen tot eene enkele inventarisatie, maar van ieder voorwerp de wetenswaardige bijzonderheden aan te teekenen.

De zamenstelling van eenen zoodanigen catalogus is eene taak waarvan men zich de moeijelijkheid niet ontveinst. Intusschen rekent de commissie ook daarbij op de medewerking van de comités en van de gewestelijke besturen, om haar de noodige gegevens te verschaffen. Zij hoopt daardoor in staat gesteld te worden, om van den catalogus een wetenschappelijk werk te vormen, dat zelfs voor hen die de tentoonstelling niet zullen kunnen bezoeken, belangrijk zal zijn en tot eene nieuwe bijdrage strekken zal voor de kennis van onze Oost-Indische bezittingen.

De reeds verkregene resultaten, de algemeene belangstelling en de overtuiging van het hooge belang der zaak, zullen de commissie, met ijver en volharding, hare moeijelijke taak doen voortzetten.

Zij blijft daarbij rekenen op de ondersteuning van allen, die haar tot dus verre zoo krachtig hebben bijgestaan, en zij heeft het vaste vertrouwen, op die wijze het voorgestelde doel te zullen bereiken.

S. D. SCHIFF, *President.*
L. H. DEELEMAN, *Secretaris.*

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.**Uittreksel uit het Algemeen Verslag der Werkzaamheden van de Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië, in 1852,**

voorgelezen in de Algemeene Vergadering van het jaar 1853, door Dr. P. Bloeker, President der Vereeniging. (vervolg van No. 23.)

Wat betreft de verspreiding, welke het tijdschrift ten

voor ons oog, uit de middelen, watter door bijzondere personen, door Europeanen en inboorlingen van den deele valt, zijn gunstige berichten mede te deelen. Het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen is welwillend voortgegaan, de uitgave in een geldelijk opzicht te ondersteunen, eene ondersteuning welke voortdurend allezins met erkentelijkheid wordt op prijs gesteld, te meer, omdat de Vereeniging zich in het openbaar maken der ingezondene stukken zeer zou hebben moeten beperken, wegens de hooge kosten der uitgave. Voor deze ondersteuning erlangen de gewone leden in Indië van genoemd genootschap, ten getale van ongeveer 170, een exemplaar van het tijdschrift kosteloos, zoo als U allen bekend is. Behalve deze 170 exemplaren worden thans in Nederlandsch Indië nog aan intekenaren verstrekt ongeveer 160 exemplaren, terwijl 50 exemplaren bij voordring naar Nederland worden gezonden ter verspreiding in het moederland door den boekhandel. Vergeleken bij het getal intekenaren, vermeld in het vorige verslag en toen ruim 170 bedragende, blijkt het dat het aantal intekeningen geene belangrijke vermindering heeft ondergaan, wat opmerking verdient, omdat het aantal Europeanen alhier, in de natuurwetenschappen min of meer ervaren, gering te noemen is.

Alvorens van het tijdschrift af te stappen zij nog medegedeeld, dat de heer Dr. Th. Cantor te Calcutta, in de wetenschap gunstig bekend door zijne werken over de natuurlijke geschiedenis van Britsch Indië, heeft aangeboden voor het tijdschrift te bestemmen een artikel over *Symbranschus immaculatus* Bl. van Calcutta, eene soort welke ook op Borneo leeft. De direktie ziet deze bijdrage met de volgende maal te gemoet en acht deze aanbieding, uit de Britsche bezittingen aan de Vereeniging gerigt, een verschijnsel, hetwelk zij gemeend heeft niet onopgemerkt te mogen laten voorbijgaan.

Afgescheiden van de werkzaamheden, betreffende het tijdschrift en waaraan zoovele leden hebben deelgenomen, heeft de direktie hare veertiendaagsche Vergaderingen onafgebroken voortgezet. Aan deze bestuursvergaderingen, welke alle hebben plaats gehad ten huize van de besturende leden, hebben meermalen deel genomen HH. leden, welke voorlichting in een of ander onderwerp van belang werd geacht.

Gelijk bekend is, zijn in de algemeene vergadering van het vorige jaar, de voorgestelde wetten der Vereeniging, ontworpen ter vervanging van het voorloopige reglement, met algemeene stemmen aangenomen. Door deze wetten is de benoeming tot het lidmaatschap der Vereeniging overgegaan van de direktie op de algemeene vergadering en zijn de voorwaarde omschreven, onder welke gewoon, korresponderend en honorair lidmaatschap kan worden verkregen. Behalve die algemeene vergadering hebben nog twee gewone vergaderingen plaats gehad in Mei en September, beide ten huize van referent. De notulen van deze vergaderingen in het tijdschrift opgenomen zijnde, is het overbodig daaromtrent uit te weiden.

Slechts verdient nog afzonderlijke vermelding, dat de tweede jaardag der Vereeniging, de 19 Julij, ten huize van den voorzitter is gevierd door eene vriendschappelijke bijeenkomst van nagenoeg alle te Batavia aanwezige leden.

In den afgelopen jaarkring zijn betrekkingen bevestigd tusschen de Vereeniging en de Koninklijke Akademie van wetenschappen te Amsterdam en de Academie des Sciences de l'Institut de France, terwijl van de Société météorologique de France te Parijs het initiatief is uitgegaan, om met onze instelling in betrekking te komen, iets wat opmerking verdient, omdat deze maatschappij, op vreemd bodem gevestigd, de eerste is, die eigener beweging zich met haar in aanraking stelt.

In het vorige algemeen verslag is reeds vermeld, wat toen door Vereeniging verrigt was, om tot stand te brengen eene tentoonstelling van voortbrengselen der natuur en der nijverheid van Nederlandsch Indië te Batavia. Sedert hebben de achtereenvolgens uitgegeven nummers van het tijdschrift omtrent den gang dezer gewichtige aangelegenheid berigt, zoodat het overbodig zou zijn in herhalingen daarvan te treden. Slechts zij hier aangestipt, dat het gebouw der tentoonstelling, ter lengte van 280 en ter breedte van 212 voeten, zich reeds verheft en dat de opgaven van in te zenden voorwerpen, bij het bestuur der commissie tot beheer der tentoonstelling reeds ingekomen, zoo talrijk zijn, dat het niet kan missen of de expositie zal van groote belangrijkheid worden voor de kennis en de industrie dezer gewesten.

En het mag niet onopgemerkt blijven, terwijl elders zelfs nog bij de jongste tontoonstelling te Arnhem, belangrijke ondersteuning zijn noodig geweest uit de staats- of stedelijke kassen, om de kosten van gebouwen als anderzins voor de expositie te kunnen bestrijden, verrijst het gebouw der Bataviasche tentoonstelling daar

woeijen, de magere schapen, tegen goud op. Afgescheiden van de vrij aanzienlijke geldsommen, welke hij steeds medebrengt, keerde hij nooit van de naburige marktplaatsen terug, zonder voorzien te zijn van allerlei soorten levensmiddelen, die hij voor zijne jeugdige meesters noodig achtte. Valeria echter, die nooit in zulke een overvloed geleefd had, dacht er niet aan om zich daarover te verwonderen; enkel betreurde zij het, dat hare broeders daarin niet deelen konden en zulke deed haar des te vuriger naar hunne terugkomst verlangen.

Tegenovergesteld scheen het gevaar van den kant van het duin, die lastige buur van het kasteel, van dag tot dag dreigender te worden. De stilstand in dezelve voorwaarden gang was niet van langen duur geweest en nu overstepte het den toren met eene steeds aangroeijende vlugheid, even als of het den verloren tijd wilde inwinnen. De achttiende maand na het vertrek der Heeren van Castillac, bereikte het duin de tweede verdieping en Valeria was genoodzaakt een der kamers van hare broeders te betrekken. Mark kon niet dan met eene ongelooftelijke moeite en gevaar looppende door de instortingen bedolven te worden, des avonds terugkeeren en het zand steeg van dag tot dag hooger en hooger. Maar te vergeefs waarschuwde de heere zijne jeugdige meesters om op hare veiligheidsbedacht te wesen. Valeria ging even hoofd voort: de

waarheid te miskennen.

— Neen Mark! zeide zij; ik moet het mij toevroude heiligdom mijner broeders nog niet verlaten; eeuwig zou het mij berouwen, maar gij . . . Uwe dagelijksche nit en ingangen leveren voor U een werkelijk gevaar op. Daarom laat mij alleen en ga op de heide in de schaapskooi bij den kleinen Piet. uw neef, slapen; voorzie mij slechts eens in de acht dagen van versche levensmiddelen . . .

— Op mijne beurt, neen, freule! hervatte de grijsaard; ik heb beloofd uw lot te zullen deelen en ik zal het deelen. Evenwel God en de Heilige Maagd zijn mij getuigen, dat ik U vrij en gelukkig, ver van deze vervloekte plaats, wenschte te zien. Eindelijk werd het gevaar zoo groot, dat Valeria zelfs het niet langer ontkennen kon. Het zand bereikte de derde verdieping van den toren en men was in dat jaargetijde, waarin de westenwinden het hevigt blazen. Een storm kon in één nacht de vernieling van het kasteel voltooijen. Het duin, naar een krachtigen worstelaar gelijkende, had als het ware het arme oude kasteel om het lijf gevat en beheerschte het uit de hoogte; slechts eene laatste poging nog en de adelijke woning der Castillaceen verdween voor altijd.

Intusschen kwam Paul Robin, die ongetwijfeld geheime middelen bezat om nauwkeurig te weten wat er te Castillac voorviel, zijner nicht een bezoek bren-

gen. Zijne plaats op het duin was nu de borstwering van den toren zoo dicht genaderd, dat de beide jongelieden, de armen uitstekende, elkander bijkans konden raken. Krachtig stelde hij op nieuw Valeria het gevaarvolle van haren toestand voor oogen en met gevouwe handen bad hij haar het kasteel te verlaten, doch, als naar gewoonte, stelde zij hare afgelegde plegtige beloften op den voorgrond.

— Buitendien, zeide zij op een melankoliek toon, eene gedachte, welke zich al meer en meer in haren geest veroodeed, volgde, indien het Gods wil is; dat ik in de woning mijner voorouders verga, waarom zou ik mij dan niet daaraan onderwerpen? Wat zou ik in het leven doen, anderen en mij zelve slechts tot last zijnde? O, die dood ware schoon en de naam waardig, dien ik draag. — Paul! laat ons in den wil der Voorzienigheid berusten.

— Wat gij in het leven doen zoudt, ondankbare en hoogmoedige Valeria! schreeuwde Robin buiten zich zelve; gij zoudt mij gelukkig kunnen maken, mij die U bemint; hebt ge dat nog nooit geraden?

Valeria bloosde en bewaarde een oogenblik het stilzwijgen.

(wordt vervolgd.)

Archipel vrijwillig bijeengebragt, terwijl het bestuur der tentoonstelling bovendien nog in staat is om uit die partikuliere middelen nuzende guldens af te zonderen voor aankopen van en voorschotten op die artikelen, welke menig nijvere inboorling slechts tegen betaling zal kunnen afstaan of vervaardigen. Zulk een verscheijnsel, in een land, waar de industrie als het ware nog slechts in hare wording is, waar de eigenlijke Europeesche maatschappij nog slechts voor het grootste gedeelte bestaat uit ambtenaren en officieren, heeft eene historische belangrijkheid en wijst er op, wat men van deze schoone bezittingen verwachten mag, indien hare sluimerende vermogens worden opgewekt en geleid en tot ontwikkeling gebragt.

Thans ongeveer een jaar geleden is een beroep gedaan op de welwillendheid der HH. leden en het belangstellende publiek ten opzichte van de bibliotheek der Vereeniging, welke toen nog slechts eenige weinige boekwerken bevatte en welker uitbreiding uit niet beschikbaarheid van fondsen, slechts langzaam kon voortgaan.

Het is der direktie een genoegen te kunnen mededeelen, dat dit beroep weerklink heeft gevonden, niet alleen bij leden in Indië maar ook bij geleerden in Nederland en het buitenland.

Aan deze belangstelling heeft de Vereeniging te danken eene kosteloze aanwinst van talrijke boekwerken, brochures en tijdschriften en kaarten. Het bestuur vleit zich dat deze schenkingen zullen voortduren en dat daardoor, alsmede door de aankopen, welke door straks te vermelden vrijwillige geldelijke bijdragen der leden mogelijk zullen worden, de bibliotheek der Vereeniging spoedig eene belangrijkheid zal verkrijgen en eene vraagbaak worden voor natuurkundigen in deze gewesten, welke uit den aard van hun bewegelijk leven, zich niet op het bijeenbrengen van eene boekery van eenigen omvang kunnen toelagen.

Voort zijn de belangen der Vereeniging zeer wezenlijk bevorderd door talrijke aanbiedingen van naturalien, deels bestemd voor de verzamelingen der Vereeniging, deels toegezonden tot scheikundig of natuurkundig onderzoek.

(Wordt vervolgd.)

INGEZONDEN STUKKEN.

In de project-acte der Vereeniging van de Protestantsche en Evangelisch-Luthersche gemeenten alhier, worden alleen de mannen, niet de vrouwen, leden der gemeenten genoemd, en ter beoordeeling hier acte opgeroepen. — Waaron? — Mogen de vrouwen gelooven, belijden, handelen zóó als zij verkiezen? — Hebben zij als mensch, als Christinnen volstrekt geen magt, geen regt? — Arme geslachts-genoeten, wie onzer trekt zich ons ongelukkig lot aan!

JUSTINA SUERA.

Advertentiën.

Getrouwd:

G. A. L. DE RIVECOURT met M. NETTUR.

SAMARANG, den 15 Maart 1853.

(205)

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen Zoon, E. G. J. van Bulderen, Servatius. BODJANAGARA, 13 Maart 1853. (194)

Bevallen van een Zoon J. C. Brouwer geb. Popkens. BATAVIA. EENIGE KENNISGEVING. 22 Maart 1853. (198)

VENDUTIE

op Dingsdag den 29sten Maart 1853.

Voor de pakhuizen van W. Anderson, Tolson & Co. a vier percent vendusalaris door John Pryce & Co. van Engelsche buksen in kistjes, messen en vorken, scharen, scheermessen, Berlijnsch zilveren lepels en vorken, passerdozen, horologiesleutels, waslucifers in blikken, zweepen, pleeten botervlootjes, mosterdpotten en zoutvaatjes, wandelstokken, jagstoelen, ijzeren brandkasten, kruidhoorns en hageltassen, stalen en veren pennen, halsbanden voor honden, thermometers, naalden, knopen, presenteerbladen, inktkokers, potlooden, wagenlantaarns, wagen- en bendie-veren en assen, strijktijzers, hangsloten, fijne spijkers en schroeven, katoenen lappen en andere goederen. (195)

Op de vendutie te Meester-Cornelis van Zaterdag 2 April zullen mede worden verkocht twee spannen goede Makassarsche wagenpaarden (schimmels en bruine) en een goed gedresseerd achimmel wagenpaard hoog 4 voet 2 duim. (206)

Op Maandag den 4den April 1853.

Voor het woonhuis van den WelEd. Geatr. heer L. M. F. Plate op Kramat, wegens vertrek door John Pryce & Co. van eenen netten en goed geconserveerden inboedel, bestaande uit mahonij-houten canapés, stoelen, kasten, ledikanten, spiegels, schilderijen, lampen, fraaije porcellenen, eetservieses, zilver- en pleetwerk, glas- en cristalkwerk, rijtuigen, goedlopende wagen- en rijpaarden, enz., enz. (109)

Op Zondag den 3den April te bezichtigen van 's morgens 9 uur tot 's namiddags 3 uur. (109)

ENGELSCHES KAAS

bij (199)

HUGHAN & MULLER.

BRANDON & MEIJER.

Hebben ontvangen: een groot assortiment Hollandsche, Fransche en Engelsche provisiën en dranken, bestaande in: blikken vleesch en groenten, hammen, rookvleesch, rolpens, saucijs, boter, kaas, koek, banket, suikerwerk, ingelegde zuren, roode wijnen, rijnwijn, champagne-wijn, maderawijn, port-wijn, haantjes-bier, walk-bier, lans-bier, bax-bier, beijers-bier, pale-ale, porterbier, raspberry cordial, honey cordial, Cognac, Genever, Bitter, Engelsche en Fransche mosterd, en hebben nog voorradig een klein partijtje BENT & Co's WATER CRACKERS. (202)

Versche Appelen

uit het ijshuis, zijn steeds te verkrijgen bij HUGHAN & MULLER. (200)

Wissels op Europa;

8 maanden dato, bij (196) B. SANIER, SUERMONTD & Co.

J. Keiser van Bulderen en familie vertrekken naar Europa. (193)

TE HUUR

Een huis in gang Batoe-Toelis, te bevragen bij W. L. Ritter. Huurprijs f 25, rec. 's maands. (207)

TE HUUR

Om met 10. Mei e. k. te aanvaarden het huis thans nog bewoond door den heer John Pryce, gelegen op het Koningsplein. Zuidzijde, te bevragen bij DE O.I. MAATSCHAPPIJ VAN ADMINISTRATIE & LIJFRENTÉ. (Kantoor Batavia.) (204)

TE HUUR

In de gang Scott, het huis laatst bewoond door vrouw Schusler. (208) LA VALETTE. Gang Pantjenang

TE HUUR

Een huis gelegen in de Beerendrechts laan. Adr (197) A. THIEBAULT, Batoe Toelies

TE HUUR

Om met primo Mei te aanvaarden een geheel nieuw en ruim woonhuis met 4 kamers, bijgebouwen en hof omringd voor 4 paarden, gelegen op Goenoeng Sabat Westzijde, nabij de Gang Klientjie, te bevragen bij (201) E. CHAULAN

Voor passage naar Nederland via Tjilatjap wordt aangeboden het extra en bekende zeilend barkschip Nijverheid, kapt. Bus. Voor nadere informatie gelieve men zich te verzoeken tot den kapitein aan het Hotel der Nederlanden of BATAVIA, Maart 1853. de Agenten. (203) MACLAINE, WATSON & Co.

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar.
Maart...	21 Nederl. sch.	Alcyon.	Sandberg.	Batavia	19 Maart.	Amsterdam
"	24 Spaansch	Constancia.	Echevanita.	Manila	1 "	Cadix

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Maart...	22 Nederl. Indisch	Ijdroesia	Sech Alman.	Grissoe	26 Februarij	
"	"	Indramajoe	Gouw Tjoenseng	Indramajoe	15 Maart.	
"	"	Heilige Willebrordus	Tan Tjoenseng	Samarang		De Weerd, Ruyl en co.
"	23 " " "	Z. M. stooms. Batavia	luit. tj. van der Moore	Singapore	21 Maart.	
"	"	Nederl. Indisch Orestus	Jo Ago	Padang	27 Februarij	
"	24 Nederl. sch.	Catharina Johanna	Jaski	Singapore	10 Maart.	B. Kopersmit en co.
"	"	Ridderkerk	Noltee	Cheribon		"

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Maart...	23 Nederl. Indisch	Oei Sinjo	Oe Je.	Pekalongan
"	24 " "	Oedjong Pandan	Tja Oh	Palembang
"	"	stooms. Banda	Worthington	Samarang en Soerabaya
"	"	Heilige Willebrordus		Nederland
"	25 Nederl. sch.	Mercurius	Voeneman	Soerabaya
"	"	Engelsch	Stephano	Campbell

In lading liggende Schepen te Batavia.

Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. sch.	Doelwijk *	Kramer	Nederland	B. Kopersmit en co.
"	Elisabeth Antonia	Schippers	in reparatie	"
"	Catharina Johanna	Jaski	"	"
"	Ridderkerk	Noltee	Nederland	"
"	Nijverheid	Bun	Soerabaya	MacLaine, Watson en co.
Nederl. Indisch	Mary Anna Sophia	Noltee	Soerabaya	Conlster en co.
"	Marsok	Sech Soenkap	Soerabaya	"
"	Tjaji Coen	Tan Tjoenseng	Samarang en Soerabaya	Conlster en co.
"	Djoharis	Mohamad Assick	Banka	"
"	Almanshoor	Sech Jamanie	Samarang	John Pryce en co.
"	Naga Laut	Winter	Banka	Conlster
"	Nawan Eljoesoer	Monteiro	Soerabaya	"
"	Jenoer	Said Sahaboedien	Banka	B. Kopersmit en co.
"	stooms. Padang	Persille	"	Haager en Schuurman
"	Orestes	Jo Ago	"	"
"	Ijdroesia	Sech Alman	"	"
"	Indramajoe	Gouw Tjoenseng	Indramajoe	"
Engelsch	Glendarragh	And. White	Oek	MacLaine, Watson en co.
"	Columbine	Spencer	"	"
"	Margaret West	Bauman	London	Martis, Dyce en co.
Amerikaansch	N. B. Palmer	G. B. Lower	New-York	Paine, Stricker en co.
"	Frances Whitney	Silver	in reparatie	"
Hamburgsch	Cesar Gedefroi	Behn	Nederland	Metzendorf, Wilmans en co.
"	Herder	van Hagen	"	Basing, Schröder en co.
"	Nicoline	Vallesen	"	"
Hanoversch	Esperance	Mennen	Hamburg	Metzendorf, Wilmans en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned.-Ind. stooms. Banda, de heeren Plate en Lind, van Muatse en familie, de Keizer, de Mes, Wilder en Lindgren; Imank, Chambry, Schöndergmueller; mev. Hoogveen, Auddart, ruden Lanang en 1 volgelijng; Z. M. troepen.

Met Z. M. stooms. Batavia, de heer D. Booring; Z. M. troepen.

Handels-Berigten.

De wekelijkse Gouvernements veilingen van Spaansche Matten hebben plaats gevonden tot de navolgende gemiddelde prijzen: Maart 26 1853. 40000 Mexicaansche met den Aread f 2.63 silver.

Aanvoer.

Van Grissoe per ned. ind. bark Ydroesia gez. Sech Jomael bin Mohamat. 408 st. gouvernements balken. Van Samarang per ned. ind. stoomschip Banda kapt. Worthington. 103²⁰/₁₀₀ pic. gambier Order. 400 ps. jav. matten Jap Mis. 2 kn. leder 1 bendie tuig 1 kt. tongen 2 do. monster 1 do. petten 1 do. parfumerien 1 do. messen en vorken 1 do. galanterien 1 do 1 do. bloemzaden 1 do. div. inkt kokers 1 do. kranen 1 do. koperen spijkereen Paine Stricker en co. 1 tromm. beschuit Hufferrouser. 6 zakk. koren en aardappelen 1 pakj, sarongs v. Ende. 3 bundels leder 18 ps. rott. stoelen 1 kt. tuigen 1 pak matten Oudart. 4 tromm. beschuit Mes. Termuiten. 1 kt. beschuit 2 do. lijwaden 4 kn. manufact. 1 krandrj. tuigen 1 pak kaarten 1 kt. monsters 1 do. koperwerk. Order. 2 rotting matten 1 ps. stoelen. Brouwer. 2 ledikanten Laseuter. 1 kt. monsters 1 do. divers. 1 tromm. beschuit. Order. Van Palembang per ned. ind. bark Jenoer gez. Said Mocht bin Alie Sahaboedien. 500 pic. ongeze. katoen, voor Samarang. 134²⁰/₁₀₀ do. rotting N. H. M. 254 pic. ongeze. katoen 4¹/₁₀₀ do. was 1800 strengg. zeilgaren 2¹/₂ corg. palem: sarongs 6/20 do. sirie doosen 2/20 do, tennongs f2000 receptissen Said alie bin Aijdroes. 8¹/₂ pic. damm. 4 corg. sierie doosen 20.000 st. kroepoek 55.000 do. dakpannen de Gezagvoerder. 157²⁰/₁₀₀ pic. rotting 55²⁰/₁₀₀ do. olie 11000 st. led. stroosakk. 1 corg. inl. schrijfkisten 1 do. diversen 1 pr. inl. bruide kisten 2000

boonen nipa bladeren Kasee Kangan. 2 corgs. sierie door: 5 do. sigardoosen 1/4 do. inl. schrijf do. houten bakken 20 do idem bakjes 3¹/₂ do. do. 10000 wt. kroepoek 12 pic. tengie hout lad. v. Soerabaya. 2060 st. zeilgaren Oef. Hanning. 1/2 pic. arab ghie Said Aloewis. 30 st. rott. matten Sech Said Mayst. 51¹/₂ pic. dammer. Said Aloewis bin Aijdroes. Van Samarang per ned. ind. bark Nawan Eljoesoer kapt. 8 kn. thee 1 do. moulen 2 krandrj. tabak 1500 st. krandrj. Said Sakim bin Moht Habasry. 224, coll. divers. bagage MacLaine Watson en co. 1 kt. chin. schoenen 1 do. do. offer pitten 20 corg. hat. Said Sakim bin Mochamat. 2975²⁰/₁₀₀ pic. suiker Paine Stricker en co. 1 ledikant 1 kt. wijn. John. Pryce en co.

Uitvoer.

Naar Samarang per ned. schip Planens kapt. Rotg. 325. vs. boter 144 ks. kaas 45 vs. geslacht 9 st. ijzerwerk 1 md. verf 2/4 pijp maderawijn 50 ks. rijnwijn 48 kn. glas coll. provis. 11 kisten do. 101 do. manufact. 100 kistjes wijn 100 ms. water 3 kn. kramerijsen aanb. gebbl. lad. v. dam. Naar Bremen per mex. schip Montesa kapt. Pinner. 20 logges arak 50 pic. sapanhout 1426 do. rijst 35 do. rading Schröder en co.

Théâtre Français de Batavia

Direction de M. HONORÉ COUPEL.

XARDI, 29 Mars 1853.

Sixième représentation du septième mois de l'abonnement.

Une représentation de

LA DAME BLANCHE.

Le décor du 3 acte, sera tous-à-fait renouvelé par M. van...

Au premier jour:

Une première représentation de la reprise de

ANNE DE BOULEN,

Grand opéra en 3 actes, musique de Donizetti.

Gedruckt te Batavia, bij W. BRUI...